

Imam Sadiq Research Institute

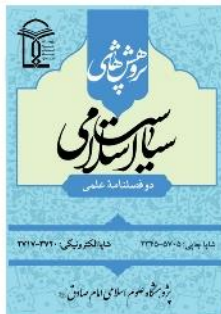
for Islamic Sciences

Research Institute for Political
and Defence Studies

P. ISSN: 2343-5705 & E. ISSN: 2717-3720

Website: <http://ipr.isri.ac.ir>

Volume: 13 ; Number: 28

Influential Indicators of Islamic Spirituality in the Construction and Provision of Security Based on the Thought of Ayatollah Khamenei

Siamak Bagheri Choukami*, Isa Molavi Vardanjani **

Doi: <https://doi.org/10.22034/ipr.2025.513030.2252>

Receipt: 2025/04/16 - Accepted: 2025/07/20

(6-39)

Abstract

Spirituality, when grounded in a monotheistic worldview and contrasted with secular forms of spirituality, if deeply internalized in human life, manifests its effects across all dimensions of individual and social existence, including security. Security-enhancing spirituality emerges from such a perspective. This study aims to identify and explain the spiritual components that contribute to security among security personnel, based on the intellectual foundations of the Supreme Leader of the Islamic Revolution. The research method is qualitative, employing thematic analysis. The data under examination consist of the Leader's statements on security-enhancing spirituality, particularly his speeches delivered to officials and personnel responsible for maintaining security. The findings, after thematic coding, are presented in the form of a three-dimensional model:

Individual security-enhancing spirituality, founded on two types of relationship with God—cognitive and affective.

Organizational security-enhancing spirituality, characterized by features such as a law-abiding and justice-oriented organization, a trustworthy and pure organization, and a value-based organization that fosters security.

Social security-enhancing spirituality, manifested through compassionate and flexible relations with people, wise interaction with society, and trust-building, satisfaction-oriented communication.

The results indicate that integrating Islamic spirituality at the individual, organizational, and social levels can serve as an effective strategy for achieving sustainable security.

Keywords: Spirituality, Security, Security-enhancing spirituality, Supreme Leader of the Islamic Revolution..

*. Associate Professor of Political Science, Imam Sadiq (AS) Islamic Research Institute, Email: s.bagheri6@gmail.com

*. Researcher, Islamic Revolution Studies Group, Imam Sadiq (AS) Islamic Research Institute, Email: molavi131@gmail.com

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق
پژوهش‌کده مطالعات سیاسی و دفاعی
P. ISSN: 2345-5705 & E. ISSN: 2717-3720
نشانی پانگاه نشریه: <http://ipr.isri.ac.ir>
سال سیزدهم؛ شماره بیست و هشتم

شاخص‌های تأثیرگذار معنویت اسلامی در ساخت و تأمین امنیت بر اساس اندیشه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

سیامک باقری چوکامی*، عیسی مولوی وردنجانى**

Doi: 10.22034/ipr.2025.513030.2252

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۷ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۲۹
(۶-۳۹)

چکیده

معنویت در پرتو جهان‌بینی توحیدی، در تقابل با معنویت سکولار اگر به‌صورت عمیق در زندگی انسان‌ها نهادینه شود، آثارش در تمامی ساحت‌های زیست فردی و اجتماعی، از جمله امنیت تجلی می‌یابد. معنویت امنیت‌ساز برآمده بر چنین نگاهی است. این پژوهش با هدف استخراج و تبیین مؤلفه‌های معنوی امنیت‌آفرین در کارکنان تأمین امنیت بر اساس مبانی فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی انجام شده است. روش تحقیق، کیفی با رویکرد تحلیل مضمون بوده و داده‌های موردبررسی، شامل کلیه بیانات معنویت امنیت‌ساز معظم له به‌ویژه سخنرانی‌های در جمع مسئولان و کارکنان تأمین امنیت است. یافته‌های پژوهش پس از کدگذاری مضامین، در قالب یک الگوی سه‌بعدی ارائه شده است؛ معنویت فردی امنیت‌ساز که بر دو نوع ارتباط معرفتی و گرایشی با خداوند استوار است، معنویت سازمانی امنیت‌ساز که ویژگی‌هایی همچون سازمان قانون‌مدار و عدالت‌محور، سازمان امین و پاک، سازمان ارزش‌بنیان امنیت‌آفرین دارد و معنویت اجتماعی امنیت‌ساز که در قالب رابطه مهربانانه معطف با مردم، تعامل حکیمانه با مردم، ارتباطی اعتمادساز و رضایت‌محور متبلور شده است. نتیجه مطالعه نشان می‌دهد تلفیق معنویت اسلامی در سطوح فردی، سازمانی و اجتماعی می‌تواند به‌عنوان راهکاری اثرگذار در تحقق امنیت پایدار نقش ایفا کند.

واژگان کلیدی: معنویت، امنیت، معنویت امنیت‌ساز، رهبر معظم انقلاب.

* . دانشیار علوم سیاسی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق،
s.bagheri6@gmail.com

** . پژوهشگر گروه انقلاب اسلامی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق،
molavi131@gmail.com

مقدمه

امنیت، از جمله نیازهای اصلی بشر است که در تمام ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسان نقش آفرینی می‌کند. بر اساس آموزه‌های اسلامی، امنیت نعمتی الهی و بی‌بدیل به شمار می‌رود. در قرآن کریم، شهری که از نعمت امنیت برخوردار باشد، به‌عنوان شهر آرمانی معرفی شده است؛ در مقابل، بدترین شهرها، شهرهایی هستند که از امنیت و فراوانی محروم‌اند.^۱ به تعبیر رهبر معظم انقلاب، اگر امنیت نباشد، بسیاری از خیرات و برکات جامعه از آن رخت برمی‌بندد (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۷۸/۷/۱۷).

این نعمت بزرگ الهی، همه ابعاد و انواع امنیت، از جمله امنیت نظامی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، معنوی، فکری، روحی و روانی را در برمی‌گیرد و سطوح مختلفی همچون فردی، گروهی، خانوادگی، اجتماعی، سازمانی و ملی را شامل می‌شود. با این وصف، تمامی ابعاد و انواع امنیت، حقوق مردم و بخشی از انتظارات مشروع آن‌هاست که بخش مهمی از این مسئولیت بر دوش نیروی انتظامی قرار دارد. قانون اساسی نیز استقرار و تأمین نظم، امنیت و آسایش عمومی را به عهده نیروی انتظامی سپرده است.

عوامل متعددی در ایجاد امنیت نقش دارند که در این میان، معنویت جایگاهی اساسی دارد. بر اساس هندسه معرفت دینی، معنویت اسلامی سرچشمه و بنیان اصلی همه ابعاد امنیت محسوب می‌شود؛ یعنی هر نوع امنیتی، در هر سطحی (فردی، اجتماعی و...)، در نهایت ریشه در ایمان واقعی به توحید و باورهای معنوی و الهی دارد. در مقابل، هرگونه ناامنی در هر عرصه‌ای، به بی‌ایمانی و سستی در باورهای معنوی بازمی‌گردد؛ بنابراین، نیروی انتظامی، به دلیل رسالت خطیر خود در برقراری نظم و امنیت اجتماعی و اخلاقی، ناگزیر باید با معنویت عجین باشد؛ زیرا یکی از مهم‌ترین ارکان امنیت داخلی است. این پایه استوار، برخلاف ستون‌های سیمانی و آهنی، از نیروی انسانی تشکیل شده است که از

۱. به عنوان نمونه: سوره تین آیه ۳: وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ و سوره نحل آیه ۱۱۲: وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمَنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ و حدیثی از امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است: شَرُّ الْبِلَادِ بَلَدٌ لَا أَمْنَ فِيهِ وَلَا خِصْبَ. غرر الحکم: ج ۴ ص ۱۶۵ ح ۵۶۸۴.

اراده‌ها، بینش‌ها و انگیزه‌های گوناگون شکل گرفته است. هر یک از افراد که در برپایی این رکن نقش‌آفرینی می‌کنند، دارای رأی، عقیده و اراده‌ای مستقل هستند. اگر حتی یکی از این افراد، اراده و عزم لازم را در انجام وظیفه‌اش نداشته باشد، یا تصمیم و انگیزه‌اش سست گردد، این پایه امنیتی نیز به همان نسبت، سستی و ضعف خواهد یافت؛ بنابراین، باید در وجود تک‌تک این افراد، عزمی راسخ، ایمانی استوار و انگیزه‌ای پایدار که دلالت بر معنویت امنیت‌ساز دارند، جاری گردد تا این رکن امنیت، همواره استوار بماند و به رسالت خود در پاسداری از امنیت جامعه عمل کند (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۷۸/۷/۱۷).

اگرچه نهادهای تأمین امنیت تلاش‌های قابل توجهی برای تقویت معنویت امنیت‌ساز انجام داده‌اند، اما انتظار می‌رود با تلاش و کوشش مداوم، امکان دستیابی به سطح مطلوب‌تری فراهم گردد. (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۹۸/۲/۸). بررسی‌های انجام‌شده درباره رابطه رفتار، منابع، تجهیزات، خروجی کار و تأثیر دیگران در مأموریت پلیس، نشان می‌دهد که بیش از ۵۰ درصد رضایت‌مندی یا نارضایتی مردم، به رفتار پلیس وابسته است (معصوم‌بیگی، ۱۳۹۹/۶/۳). از این رو، تقویت شاخص‌های معنویتی که امنیت‌آفرین هستند، می‌تواند به ارتقای عملکرد این سازمان در امنیت‌بخشی جامعه و جلب رضایت مردمی کمک شایانی نماید. ضمن این‌که با عمق‌بخشی به معنویت امنیت‌ساز، امنیت فردی و سازمانی و اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. این تحول، به طور مستقیم اثر خود را در کارکردهای بیرونی نهاد تأمین امنیت و تحقق رسالت آن در جامعه نشان می‌دهد و بازتاب عملی آن در افزایش اعتماد عمومی و بهبود عملکرد نیروی انتظامی مشهود خواهد بود؛ بنابراین، طراحی شاخص‌های معنویت امنیت‌ساز در کارکنان تأمین امنیت که متفاوت با امنیت معنوی است، دغدغه و مسئله این پژوهش است. سؤال اصلی این تحقیق این است که معنویت امنیت‌ساز نهاد تأمین امنیت (فراجا) بر اساس اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب دارای چه شاخص‌هایی است؟

پیشینه تحقیق

محققان در حوزه معنویت و امنیت به صورت جداگانه آثار معتناهایی از مفهوم‌شناسی

معنویت، جایگاه معنویت در جامعه، نهادینه سازی معنویت، راهکارهای معنویت تا اثرگذاری معنویت در جامعه ارائه کرده اند. همچنین در بعد امنیت درباره بنیان های نظری امنیت، گستره مفهومی امنیت، گونه شناسی امنیت، بررسی ابعاد زوایای امنیت آثار بسیاری نگاشته شده است. در کنار این پژوهش ها آثاری نیز در خصوص نقش نیروی انتظامی و نیروهای مسلح در امنیت ارائه شده که از جمله این پژوهش ها می توان به «الگوی راهبردی تعامل پلیس با جامعه: اقتدار همراه با مهرورزی» اشاره داشت. هدف این پژوهش تبیین شیوه های اعمال مهرورزی به گونه ای است که ضمن حفظ اقتدار پلیس بتوان از ثمرات این اصل در تقویت رابطه پلیس و جامعه نیز بهره برد (ایمانی خوشخو، ۱۳۹۸). گرچه این تحقیقات برای پژوهش حاضر قابل استفاده هستند اما با توجه بر محوری بودن معنویت امنیت ساز در این تحقیق ارتباط ماهوی با پژوهش حاضر ندارند

بخش دیگر از پژوهش های انجام شده که به جهت عنوانی و موضوعی با تحقیق حاضر ارتباط پیدا می کنند. مقاله «مطالعه تأثیر میزان دین داری بر احساس امنیت اجتماعی: فراتحلیل پژوهش ها بازه زمانی ۱۳۸۷ الی ۱۴۰۰» است که در آن با روش فراتحلیل کمی، موضوع تأثیر میزان دین داری بر احساس امنیت اجتماعی را بررسی کرد. نتیجه تحقیق این است که بین مؤلفه های دین داری عاطفی (۰/۳۷)؛ دین داری تجربی (۰/۳۶)؛ دین داری اعتقادی (۰/۳۰)؛ دین داری مناسکی (۰/۱۸) و دین داری پیامدی (۰/۱۹) و احساس امنیت شهروندان رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد (عشایری و همکاران، ۱۴۰۳). «نقش معنویت در افزایش امنیت و آسایش در حیات دنیوی» این نوشتار با رجوع به منابع اسنادی به بررسی معنویت و نقش آن در ارتقاء امنیت و آسایش در حیات دنیوی پرداخته است، «آثار تعالی معنوی کارکنان نیروی انتظامی بر جامعه اسلامی» می باشد. در مقاله «آثار تعالی معنوی کارکنان نیروی انتظامی بر جامعه اسلامی» یافته های تحقیق نشان می دهد که بسترسازی برای تحقق مدینه فاضله و مشروعیت آفرینی برای نظام اسلامی در سایه تعالی سطح معنویت و نعمت امنیت است (نادری رودبارکی و همکاران، ۱۴۰۰). مقاله «نقش و کارکردهای معنویت در مدیریت بحران های فردی و اجتماعی» با روش

توصیفی و تحلیلی تلاش کرده تأثیر معنویت را در مدیریت بحران‌های اجتماعی بررسی نماید. یافته تحقیق این است که معنویت و تقویت آن در فرد و جامعه تنها یک مبحث اعتقادی و مذهبی نیست بلکه آن را باید یک مبحث مدیریتی و امنیتی نیز در نظر گرفت و نشان داد مفاهیمی مانند «توکل»، «تأثیرگذاری بر تقدیرات»، «معنا پذیر ساختن بحران‌ها»، «عمق دادن به نگرش»، «آرامش بخشی و ارتقای تاب‌آوری»، «معقول سازی ایثار»، «ارتقاء انگیزه‌های بهسازی جامعه»، «امیدبخشی» و... نقش مهمی در مدیریت بحران‌های فردی و اجتماعی دارد.

در منابع خارجی مباحث علمی معنویت و امنیت دیده نشد اما در این منابع شاهد مطالب علمی زیادی در خصوص معنویت و محیط کار و آثار آن هستیم. مثلاً تپر (۲۰۰۳) رفتار شهروندی سازمانی را ارائه نمود. وی سه حالت روان‌شناختی میانجی (الف) سپاسگزاری؛ (ب) حساسیت نسبت به دیگران؛ (ج) تحمل نابرابری را به‌عنوان مدلی از کارکنان معنوی را معرفی می‌کند که بر رفتار شهروندی سازمانی مؤثر است. وقتی کارکنان معنوی، معنا و هدف بیشتری را از طریق کار و تجربیاتشان دریافت می‌کنند؛ بنابراین سپاسگزارتر هستند و این امر به ابراز رفتارهای شهروندی سازمانی بیشتری می‌شود.

گه (۲۰۱۰) در مطالعه تجربی خود با عنوان «بررسی تأثیر متغیرهای میانجی بر رابطه میان معنویت در کار و رفتار شهروندی سازمانی» مدل نظری را به‌منظور نشان دادن ارتباط میان رفتار شهروندی سازمانی و معنویت در کار با واسطه تعهد سازمانی، ارائه نمود و در نتیجه‌گیری خود به این امر اشاره نمود که تعهد مؤثر، تأثیری معنادار در رابطه میان معنویت در کار و رفتار شهروندی سازمانی دارد.

همچنین در مطالعه‌ای با عنوان «نقش معنویت در استرس، نگرش‌های شغلی و رفتار شهروندی سازمانی» که توسط کوچر و همکاران (۲۰۱۰) انجام پذیرفته است، معنویت در کار، تأثیر مثبتی را بر رفتار شهروندی سازمانی نشان داده است.

با کنکاشی که در میان آثار انجام شده صورت گرفت مشخص گردید پیرامون معنویت و امنیت آثار معتابهی نگاشته شده که می‌تواند در غنای این پژوهش اثربخش باشند اما در

تحقیقات انجام شده اثری که به مؤلفه‌های معنوی امنیت‌ساز پرداخته باشد یافت نشد. بدین خاطر می‌توان اذعان داشت این پژوهش به لحاظ موضوعی بدیع و از نوآوری بهره‌مند است.

مبانی نظری تحقیق

برای روشن شدن مبانی نظری این پژوهش لازم است عبارت مرکب معنویت امنیت‌ساز ابتدا مشخص شود. در ادبیات فارسی واژه معنویت مصدر جعلی و از لفظ معنوی در مقابل مادی، صوری، ظاهری و لفظی است (دهخدا، ۱۳۷۳: ۱۸۷۱۱). به لحاظ نظری معنویت با رویکردهای مختلفی مورد توجه قرار گرفته، برخی گفته‌اند در نظام معرفتی اسلام، مقصود از معنویت، بهره‌مندی فرد از ارزش‌های ناب و برگزیده انسانی که برگرفته از دین و آموزه‌های دینی باشد، معنا شده است (جعفری شورگل، ۱۳۹۶: ۱۰۲). در تعریف دیگر آمده است: «احساس حضور معنا در خود و ظهور آن در رفتار است که مترتب بر شناخت صحیح برآمده از وحی نسبت به هستی و مبدأ شکل‌گیری (خدا) و منتهای نظام آفرینش (معاد) و نیروهای ناپیدای فعال در نظم‌بخشی و جریان‌بخشی به سنت‌های مندرج در متن آفرینش (عالم غیب) است، به‌گونه‌ای که روابط چهارگانه انسان را متناسب با رشد معنوی تغییر دهد.» (نوبری، ۱۳۹۶: ۵۰).

معنویت در نگاه رهبر معظم انقلاب به معنای «آراسته شدن به صفات و ارزش‌های دینی و الهی» و «ارتباط قلبی و اتصال باطنی و انس با خدای تبارک و تعالی» بکار رفته است در نگاه ایشان جلوه‌گری معنویت در انسان با برجسته نمودن ارزش‌های معنوی همچون اخلاص، ایثار، توکل، ایمان در خود و در جامعه، صورت می‌گیرد؛ زیرا معنویت و اخلاق، جهت‌دهنده همه حرکت‌ها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی محسوب می‌شود (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲). این عبارت بدان معنا است که کارکرد جهت‌دهنده معنویت در همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی است؛ یعنی این تأثیرگذاری تنها محدود به سطح فردی نیست، بلکه در سطح اجتماعی و سازمانی نیز باید معنویت و اخلاق به‌عنوان محور اصلی فعالیت‌ها قرار گیرند. از این رو، شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیشتر رشد کند برکات بیشتری به بار می‌آورد (همان). در این معنا معنویت با امنیت گره می‌خورد.

از سوی دیگر امنیت مصدر جعلی و از ریشه امن به معنای در امان بودن و مصون بودن از هرگونه تعرض لحاظ شده است (قرشی، ۱۳۵۲: ۱۲۳). برخی مفهوم امنیت را به لحاظ لغوی به معنای ضد ترس (فیومی، ۱۴۱۴ق: ۲/۲۴)، سکون و آرامش قلب (راغب اصفهانی، ۱۴۱۲: ۹۰) و آرامش نفس گرفته‌اند (همان). در تعریف اصطلاحی واژه امنیت از معنای لغوی اش جدا نبوده و به همان معنای مصونیت و آرامش در نظر گرفته شده است. بدین خاطر برخی در نگرشی عام، امنیت را به معنای کیفیت احساس تأمین بودن معنا کرده‌اند.

محققان برای امنیت از منظرهای گوناگون، تعاریف مختلفی طرح کرده‌اند (لکزی، ۱۳۹۳: ۱۲-۱۳)؛ اما در این تحقیق منظور از امنیت، ضمن آنکه مصونیت از تهدیدات و وجود رضایتمندی از شرایط زیستی مورد توجه می‌باشد، بستر تعالی معنوی و روحی برای دستیابی به حیات طیبه نیز باید فراهم باشد (همان). با این تعریف، امنیت از سویی دربردارنده آرامش و سکون خاطر است و از سوی دیگر اضطراب و ترس را دفع می‌نماید؛ یعنی هم رضایتمندی را شامل می‌شود و هم نبود تهدید و آفت‌ها را.

با توجه به نکات معناکاوانه فوق، معنویت امنیت‌ساز، آن دسته از ارزش‌های معنوی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی است که تجلی آن در ابعاد وجودی انسان (بینشی، گرایشی و رفتاری) ضمن آرامش بخشی و ایجاد طمأنینه در فرد و مصون‌سازی او از تخلفات، کج‌روی‌ها، لغزش‌ها و انحرافات روحی، فکری و اخلاقی، رابطه او را با همکاران و شهروندان بر پایه ایمانی تنظیم و از این رهگذر امنیت سازمانی و اجتماعی - مدنی را ارتقاء می‌دهد.

بر اساس این رویکرد نسبت معنویت و امنیت و تمایز بین امنیت معنوی و معنویت امنیت‌ساز در این تحقیق تا حدودی مشخص می‌شود. امنیت معنوی در ادبیات امنیتی یکی از ابعاد امنیت به شمار می‌آید و به معنای وضعیت و شرایطی است که ارزش‌های معنوی در آن محفوظ باشد. امنیت ایمانی و امنیت اخلاقی را مفاهیم جانشین امنیت معنوی دانسته‌اند. امنیت مبتنی بر ایمان به خداوند، امنیت ایمانی شمرده شده است. این معنا شامل امنیت

عینی، ذهنی و قلبی هم می‌شود (غرایق زندگی، ۱۳۸۹: ۷)؛ اما معنویت امنیت‌ساز، ارزش‌های فرامادی است که انسان برخوردار از آن را دارای «وضعیت امن» از جهت روحی و روانی و مآلاً در رفتار اجتماعی می‌نماید. در اندیشه امام خمینی (ره)، معنویت با سیاست درهم‌تنیده است و جدا از هم نیست. از منظر امام (ره) اطمینان از اعتقاد به خدا برمی‌خیزد و این همان وجه معنوی امنیت است (درویشی، ۱۳۹۰: ۱۲۴).

رابطه معنویت و امنیت در نظر و آراء امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب، مبتنی بر جهان‌بینی توحیدی است. به باور ایشان، «بینش توحیدی نوع برداشت و تفسیر توحیدی از هستی و جهان و انسان و جامعه و... است که می‌توان آن را زیربنایی‌ترین مبانی معنویت و امنیت دانست»؛ زیرا توحیدباوری از اندیشه تا عمل را شامل می‌شود. از این رو در اندیشه مقام معظم رهبری توحید تنها یک نگرش و اندیشه و یا تنها نگرشی بی‌تفاوت و غیرمسئول نیست که فقط در پی سامان‌دهی باورها و اصلاح اندوخته‌های ذهنی باشد، بلکه رفتارها و اعمال را نیز سامان می‌دهد و اندیشه و عمل را می‌سازد و به این وسیله وحدت و یکپارچگی را بر زندگی انسان حاکم می‌گرداند (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۹۰: ۳۸). با این توضیح، معنویت در نظر و آراء رهبر معظم انقلاب، نیز زیربنایی است، یعنی معنویت سرچشمه و هستی‌بخش تمام فضائل از جمله امنیت محسوب می‌شود. چنان‌که می‌فرماید: «آسایش انسان، ناشی از آن روحیه و اخلاقی است که باید از دین استمداد بشود و سرچشمه بگیرد.» (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۷۰/۱۰/۱۹) و یا تصریح دارند «معنویت روح حاکم بر همه عرصه‌های فردی و اجتماعی دنیای انسانی است.» (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۸۹/۹/۱۰) یعنی وقتی انسان، معنوی شد، «بُعد معنویت و معناگرایی در انسان همه ابعاد دیگر انسان را هدایت می‌کند.» (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۹۵/۲/۱). همچنین شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیشتر رشد کند برکات بیشتری به بار می‌آورد؛ (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲) بدان معنا که اگر معنویت واقعی در زندگی جاری باشد برکات الهی همواره فیضان داشته و سلامتی جسمی و روحی، امنیت فردی، خانوادگی و اجتماعی، معیشت و روزی حلال، رفاه و آسایش را به همراه خواهد داشت (آیت‌الله خامنه‌ای، بیانات،

۱۳۸۱/۷/۱۷). به طور خلاصه، بر اساس بینش توحیدی، رابطه معنویت و امنیت از نوع تلازم است و امنیت عین معنویت است؛ یعنی؛ هر جا معنویت باشد امنیت هم آنجاست.

روش تحقیق

این پژوهش با رویکرد کیفی انجام گردید. در این رویکرد از روش تحلیل مضمون استفاده شده است. محقق پس از استخراج، داده‌های معنویت امنیت‌آفرین در بیانات مقام معظم رهبری در بازه زمانی ۱۳۷۰ تا ۱۴۰۱ آشنا شد تا آگاهی لازم نسبت به ارزش‌های معنوی و امنیت و آثار آن حاصل گردد. حجم نمونه، در حد اشباع نظری و مضمونی است؛ و روش نمونه‌گیری نیز هدفمند و مبتنی بر اهداف پژوهش انجام شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از روش کدگذاری استفاده شده است که برای همه پژوهش‌های کیفی بکار می‌رود. روش‌های تحلیلی مختلفی برای تحلیل مضمون وجود دارد. در این پژوهش روش تحلیل شبکه مضامین روش مناسبی در تحلیل مضمون تشخیص داده شد که آتراید-استیرلینگ آن را توسعه داده است. شبکه مضامین بر اساس روندی مشخص، پایین‌ترین سطح قضایای پدیده را از متن بیرون می‌کشد (مضامین پایه)؛ سپس با طبقه‌بندی این مضامین پایه‌ای و تلخیص آن‌ها به مقوله‌های انتزاعی‌تر دست پیدا می‌کند (مضامین سازمان‌دهنده)؛ در قدم سوم این مضامین عالی در قالب مقوله‌های اساسی گنجانده شده و به صورت مضامین حاکم بر کل متن درمی‌آیند که از آن‌ها با عنوان مضامین فراگیر (Attride-Stirling, 2001:388) یاد می‌گردد. این پژوهش از نظر روایی (باورپذیری نتایج) و پایایی (اطمینان‌پذیری فرآیند) مورد ارزیابی قرار گرفته و تأیید شده است. برای مشخص شدن روایی با معیار باورپذیر بودن تحقیق، به موازات گزینش مضامین پایه‌ای، سازمان‌دهنده و فراگیر بر اساس مطالعه مبانی نظری، پیشینه‌ها، اهداف و سؤالات تحقیق، نظرات خبرگان را در میز خبرگانی اخذ و بر این پایه کدگذاری‌ها اصلاح و تعدیل شدند. در خصوص پایایی با معیار اطمینان‌پذیری این پژوهش از کدگذاران مستقل که آشنا با موضوع و روش تحلیل مضمون بودند، استفاده شد. از این رو، نزدیک بودن درصد توافق کدگذاران به معنای پایایی مضامین تلقی شده است.

یافته‌های تحقیق

در این تحقیق با توجه به این که هدف، استخراج مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر معنویت امنیت ساز بوده نه معنویت صرف، تلاش شد عبارت‌هایی از بیانات رهبر معظم انقلاب گزینش شوند که این رابطه در آن‌ها باشد. از این رو، ابتدا کدگذاری در بیانات مقام معظم رهبری صورت گرفت؛ و از بین آن‌ها ۵۰۰ مضمون پایه‌ای درباره معنویت امنیت‌ساز استخراج شد و با حذف موارد تکراری، ۴۱۸ مضمون به دست آمد. در مرحله بعد مضامین پایه‌ای در ۳۲ مضمون، سازمان داده شد و در نهایت با مطالعه مکرر مضمون‌های سازمان‌دهنده، مجموع آن‌ها در ۳ مضمون فراگیر دسته‌بندی شد. برای این که مضامین فراگیر بهتر به نمایش گذاشته شود، آن‌ها را در سه جدول با عناوین شاخص‌های معنویت فردی امنیت‌ساز، شاخص‌های سازمانی معنویت امنیت‌ساز و شاخص‌های اجتماعی معنویت امنیت‌ساز ترسیم می‌کنیم.

جدول (۱) شاخص‌های معنویت فردی امنیت‌ساز

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	ش
معنویت فردی امنیت‌ساز	ایمان امنیت‌ساز	داشتن ایمان عمیق عامل مغلوب نشدن، مانع شکست از درون، آورنده احساس امنیت و آرامش، آرامش بخش روحی، از بین برنده اضطراب‌ها، عدم هراس و واهمه از دشمن، مانع از گم کردن راه، آرامش بخش و از بین برنده تلاطم، استقامت آفرینی، عزت آوری، اعتقاد به خدا موجد امنیت، محاسبات خدایی را در زندگی مدنظر	۱۳۹۴/۲/۶، ۱۳۸۱/۷/۱۷ ۱۳۸۲/۹/۶، ۱۳۷۰/۱/۲۷ ۱۳۸۳/۱۰/۲۳ ۱۳۷۳/۴/۲۹ ۱۳۸۱/۳/۱، ۱۳۸۸/۳/۲۹ ۱۳۷۹/۸/۲۴، ۱۳۹۱/۳/۳ ۱۳۸۷/۷/۲۸، ۱۳۷۴/۹/۱۳ ۱۳۸۵/۵/۲۶، ۱۳۸۷/۷/۲۸ ۱۳۹۱/۳/۱۳۷۸، ۱۴/۱/۲۳ ۱۴۰۰/۲/۲۱

	<p>قراردادن مانع گمراهی و انحراف عمومی، باور به فضل الهی از بین برنده ترس و ضعف، ملکه کردن یقین موجد امنیت روحی و نفسانی، خداوند را تأثیرات روانی باور به مالکیت خداوند</p>	
<p>آخرت اندیشی امنیت‌ساز</p>	<p>توجه به عالم مرگ و قبر کنترل‌کننده انسان توجه دادن به عالم قیامت کنترل‌کننده انسان.</p>	<p>۱۳۹۴/۴/۲، ۱۳۷۱/۲/۲۳</p>
<p>نصرت باوری امنیت‌ساز</p>	<p>باور به نصرت الهی عامل سکینه الهی، اعتماد به نصرت الهی موجد آسودگی خاطر، رافع اضطراب شخصی و اجتماعی، نصرت به دین و ارزش‌های الهی عامل پیروزی</p>	<p>۱۳۸۱/۷/۱۴، ۱۴۰۱/۴/۷ /۲/۶، ۱۳۹۴/۱۱/۱۹ ۱۳۹۴</p>
<p>اسلام باوری آگاهانه امنیت‌ساز</p>	<p>دنیای بدون دین آفریننده هرج و مرج، تعبّد معرفت دینی و عمل به آن عامل روحیه ظلم‌ستیزی، باور به اسلام امیدبخش به آینده، دین صحیح، اطمینان‌بخش و آرامش‌افزا و اعتمادآفرین، عمل به شریعت اسلامی موجد امنیت روانی، انقطاع از دین هویت سوز و حیرت‌آفرین، ذلت‌آفرینی دوری از احکام خدا، روح لطیف دینی، تضمین‌کننده امنیت و آرامش،</p>	<p>،۱۳۸۳/۱۰/۲ ،۱۳۸۹/۳/۱۸ ۱۳۹۱/۳/۳، ۱۳۷۱/۵/۳۱</p>

	<p>قبول اسلام از بن دندان رافع موانع پیمودن راه کمال، تعالیم اسلام عامل آرامش و آسایش روانی، عقیده و تعبد به اسلام زمینه‌ساز عدم انحراف از صراط مستقیم انقلاب اسلامی، مانع از تسلیم فشار و زور، مشوق مقابله با ظالم، تمسک به اسلام مانع از مغلوب شدن در برابر دشمن</p>	
<p>انتظار فرج امنیت‌ساز</p>	<p>اعتقاد و انتظار فرج نجات‌دهنده انسان از حالت یأس، از حالت درماندگی، مسبب آرامش روانی، امیدبخشی، جلوگیری کننده از احساس بیهودگی، جلوگیری کننده از احساس ضایع شدن، جلوگیری کننده از گیج و گمی نسبت به آینده، امیدآفرین در سخت‌ترین شرایط</p>	<p>۱۳۹۹/۱/۲۱ ۱۳۹۶/۲/۲۰ ۱۳۹۴/۳/۱۴، ۱۳۹۳/۳/۲۱</p>
<p>خداحاضری امنیت‌ساز</p>	<p>معیّت الهی و همراهی با انسان، عامل موفقیت، غلبه بخش بر دشمن، شادکامی، بهجت معنوی،</p>	<p>۱۳۹۸.۳/۷/۱۷ ۱۳۹۵/۹/۳ ۱۳۹۷/۷/۱۷</p>
<p>اعتماد و توکل امنیت‌ساز</p>	<p>اعتقاد و اعتماد به خداوند سازنده اعتماد به نفس، امنیت آفرین، رافع موانع پیمودن راه کمال، عزت‌ساز، جاری بودن توحید در زندگی موجب سعادت و رستگاری در دنیا و</p>	<p>۱۳۹۱/۳/۲۴ ۱۳۸۵/۹/۴، ۱۳۹۰/۷/۲۰ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ ۱۳۷۹/۱۱/۲۵ ۱۳۸۰/۱۲/۷</p>

	<p>آخرت، اتکا به خدا مصونیت بخش در برابر ظواهر دل فریب زودگذر دنیا، توکل مانع شکست از درون، شجاعت‌ساز، عامل و ضامن ارتقاء امنیت.</p>	
<p>فهم و انس به قرآن امنیت‌ساز</p>	<p>انس با قرآن عامل زدوده شدن دل از ظلمات، برطرف کننده ابهام‌ها، روشن کننده خیلی از مفاهیم حیات و زندگی، برطرف کننده یأس‌ها، تعلیم و توجه به قرآن عامل امنیت روانی و آرامش، توجه به قرآن برطرف کننده ظلمات اوهام، تکیه بر مبانی قرآنی و روایی، قدرت آفرین پیروز ساز، محوریت قرآن در کارها، موجد امنیت، حاکم شدن قرآن در جامعه و فرد ایجادکننده امنیت روانی، حاکم روحی، عزت آفرینی، سعادت‌مندی فردی و اجتماعی</p>	<p>،۱۳۹۲/۳/۱۸، ۱۳۸۸/۹/۵ ،۱۳۷۳/۱۰/۱۴ ۱۳۷۳/۱۰/۱۴ ۱۳۹۸/۱/۲۶، ۱۳۹۸/۵/۱۰ ۱۳۹۷/۲/۶، ۱۳۹۱/۴/۳۱ ۱۳۹۸/۱/۲۶، ۱۳۹۱/۴/۳۱</p>
<p>ولایت محوری امنیت‌ساز</p>	<p>محبت به اهل بیت حافظ بصیرت، بیعت با انگیزه صادقانه فراهم‌ساز سکینه و آرامش بر دل‌ها، بیعت با انگیزه صادقانه از بین برنده دغدغه‌ها، مانع از حیرت و ناامیدی، دل را جایگاه عشق به اولیای الهی قرار دادن عامل کم شدن گناه، استقامت، حق جویی و</p>	<p>،۱۳۷۱/۲/۲۳ ،۱۳۹۶/۲/۲۰ ۱۳۹۱/۳/۳، ۱۳۹۴/۳/۱۴</p>

	حق پویی، عدم تبعیت از راه انبیاء موجد سختی و تنگ‌کننده زندگی.	
صبر امنیت‌ساز	ملکه کردن صبر سازنده امنیت روحی و نفسانی، عامل سعادت، امنیت آفرین، مصونیت آفرین، سعادت آور، حلم و بردباری عامل استحکام در برابر دشمن	۱۳۷۰/۱۰/۱۹ ۱۳۸۵/۵/۲۶ ۱۳۷۰/۱۱/۳۰ ۱۳۹۳/۹/۶، ۱۳۹۳/۹/۶
ذکر و یاد خدا	یاد خدا حافظ دل انسان در بحران‌ها و تلاطم، فراهم‌کننده رحمت الهی و هدایت الهی از همه طرف، گشایش‌دهنده به انسان، تأمین‌کننده آرامش قلب و طمأنینه، خدا را فراموش نکردن موجد آسیب‌ناپذیری و شکست‌ناپذیری، توسل همراه با معرفت به خداوند آفریننده قدرت‌بازدارندگی، ترس آور برای ناامن‌سازان، ذکر خدا مانع گمراهی و انحراف عمومی، زنده نگه‌داشتن یاد خدا، از بین برنده انحراف‌ها و کجی‌ها و فسادها، قلب مطمئن ناشی از به یاد خدا آفریننده سیادت و عزت، غفلت از یاد خدا عامل ضربه‌پذیر شدن جامعه اسلامی و انقلابی، بی‌توجهی به خداوند، موجب نفاق	۱۳۷۱/۲/۲۳، ۱۳۸۴/۷/۲۹ ۱۳۹۶/۳/۲۲، ۱۳۸۷/۴/۲۶ ۱۳۹۹/۱/۲۱

<p>انس با پروردگار امنیت‌ساز</p>	<p>تقویت ارتباط با خدا آرامش بخش دل‌ها، انس با پروردگار دورکننده حرص از انسان، دورکننده کبر از انسان، خودپرستی از انسان، دورکننده دشمنی با بندگان خدا، دورکننده ضعف نفس از انسان، دورکننده بی‌صبری از انسان دور، ارتباط و اتصال با خدا از بین برنده ترس و ضعف، احساس رابطه با خداوند عامل اعتماد به نفس، ارتباط با خدا عامل امید، مصونیت بخش در برابر ظواهر دل‌فریب زودگذر دنیا، قطع ارتباط با خدا عامل سرگردانی و ناامنی، هویت سوز و حیرت آفرین بودن انقطاع از خدا،</p>	<p>۱۳۸۸/۳/۱۸ ۱۳۷۰/۱۰/۱۲ ۱۳۹۳/۲/۱۵، ۱۳۹۵/۹/۲۳ ۱۳۹۱/۴/۳۱، ۱۳۹۸/۱/۲۶ ۱۳۹۶/۳/۳۱</p>
<p>اخلاص امنیت‌ساز</p>	<p>اخلاص در عمل عامل مقاومت و پیروزی، موجب رفع مشکلات، امنیت آفرین، مانع از خودمحوری‌ها (امنیت فردی و اجتماعی)، آورنده نزول رحمت الهی و کمک الهی، کار برای خدا تأمین‌کننده آرامش قلب و طمأنینه، رعایت اخلاص مسبب افزایش هدایت الهی و کمک فکری الهی، رضا، ایجادکننده آرامش و فرح و سرور، تسلیم خدا بودن از بین</p>	<p>۱۳۹۱/۳/۲۴، ۱۳۹۰/۷/۲۲ ۱۳۸۴/۷/۲۹، ۱۳۷۰/۱/۲۱ ۱۳۹۸/۵/۱۰</p>

	<p>برنده ترس و ضعف، در راه خدا بودن عامل امنیت، پیمودن راه خدا زمینه‌ساز رسیدن امنیت و آرامش، پدیده آورنده آسایش انسان،</p>	
<p>تقوای امنیت‌ساز</p>	<p>تقوا عامل عاقبت به خیری، غلبه شهوات عامل ظلمت، غلبه دنیاطلبی عامل فلاکت و بدبختی آفرین بودن، فروپاشاننده خانواده، غالب شدن هواپرستی و شهوت موجب مغلوب شدن ایمان و عقل، تجمل‌گرایی از بین برنده سرمایه مادی، از بین برنده سرمایه معنوی، فقدان تقوا موجب غفلت و سقوط انسان، خود مراقبتی دائمی مانع خسارت فردی و اجتماعی، مانع انحراف و ناامنی، مانع لغزش و ناامنی، مانع از خسارت فردی و اجتماعی، خود مراقبتی از اعمال، عامل کم شدن گناه، استقامت و حق جویی و حق پویی، مراقبت از چشم و زبان، از عدم نفوذ خصال پست حیوانی، عدم میل دل به هوی و هوس، از فریفته نشدن دل به جلوه‌های پست کننده انسان، از فریفته نشدن دل به جلوه‌های پست</p>	<p>؛۱۳۹۱/۷/۲۴ ۱۳۷۶/۶/۲۶ ۱۳۷۶/۶/۲۶، ۱۳۷۶/۶/۲۶ ۱۳۷۶/۶/۲۶، ۱۳۷۶/۶/۲۶ ۱۳۷۶/۶/۲۶، ۱۳۸۶/۶/۳۱ ۱۳۸۴/۵/۲۸، ۱۳۸۴/۵/۲۸ ،۱۳۹۵/۲/۱۹</p>

		<p>کنندهٔ انسان، از فریفته شدن دل به جلوه‌های پست کنندهٔ انسان، عامل کم شدن گناه، استقامت و حق جویی و حق پویی، مراقبت در انسان کاهنده گناه، سرچشمه عدالت، عامل استقامت،</p>	
	<p>مناجات و راز و نیاز امنیت‌ساز</p>	<p>استغاثه وسیله افزایش اطمینان نفسی، محکم کننده دل انسان مؤمن، راز و نیاز کردن با ائمه هدی فراهم کننده اطمینان و آرامش، تضرع به نزد پروردگار متعال نرم کننده دل انسان، خارج کننده قساوت دل انسان، امیدبخش انسان. هدایت کننده راه‌های صحیح و درست، محکم کننده دل انسان مؤمن، از بین برنده ترس و ضعف، مناجات محکم کننده دل انسان مؤمن، تواضع برای خدا تعالی بخش روح و خلق، روح دعا عامل پالایش ذهن از وسوسه‌ها، عامل صلاح، عامل نجات، عامل نجاح، تطهیر کننده روح، امیدآفرین، ایجادکننده قدرت مقاومت در مقابل چالش‌های زندگی، عامل توانایی و قدرت در برابر حوادث، استحکام بخش انسان در برابر حوادث، افزایش دهنده</p>	<p>۱۴۰۱/۱/۲۳، ۱۳۸۴/۷/۲۹ ۱۳۹۹/۱/۲۱، ۱۳۹۶/۳/۲۲ ۱۳۸۴/۲/۱۹، ۱۳۹۵/۴/۱۶ ۱۳۷۸/۵/۸، ۱۳۷۴/۱/۲۱</p>

	ظرفیت تاب‌آوری	
نماز امنیت‌ساز	روح نماز موجب پالایش ذهن از وسوسه‌ها، اوّل وقت نماز خواندن فراهم شدن رحمت الهی و هدایت الهی از همه اطراف، زیاد شدن کمک فکری الهی، پرداختن به مستحبات فراهم شدن رحمت الهی و هدایت الهی از همه طرف، سبب زیاد شدن کمک فکری الهی، ملکه کردن عبادت موجد امنیت روحی و نفسانی، نماز وادار کننده انسان به قیام لله، دورکننده انسان از فساد، نزدیک کننده انسان به فداکاری، روزه مایه سکونت دل و آرامشی در روح انسان، شب‌زنده داری محکم کننده دل انسان مؤمن.	۱۳۹۵/۵/۳۱، ۱۳۹۸/۵/۱۰ ۱۳۷۵/۱۰/۱۹، ۱۳۹۵/۵/ ۱۳۸۸/۸/۲۱، ۱۳۸۹/۱/۱۲ ، ۱۳۸۳/۱۰/۲۳ ۱۳۸۳/۱۲/۶ ۱۳۷۴/۴/۲۱، ۱۳۸۹/۹/۲۲ ، ۱۳۷۸/۵/۸

طبق یافته‌های جدول فوق، معنویت فردی امنیت‌ساز محور اصلی ایجاد امنیت پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری است. با اختصاص ۱۶۵ مضمون پایه‌ای، (بیشترین سهم در پژوهش) غنای این مفهوم تأیید شد. این مضامین در فرآیند تحلیل، به ۱۶ مضمون سازمان‌دهنده تبدیل شدند که دو بعد اساسی را شکل می‌دهند:

الف) بعد معرفتی (شناختی): شامل مضامینی مانند شناخت عمیق توحید، معاد، هدفمندی زندگی، جایگاه انسان در نظام هستی و... است این شناخت، بنیان فکری امنیت روانی افراد را می‌سازد.

ب) بعد گرایشی: مشتمل بر مضامینی چون تولی و تبری، تقوا، توکل، امیدواری و احساس آرامش درونی و... می‌باشد این گرایش‌ها، انگیزه و ثبات رفتاری لازم برای امنیت در افراد را فراهم می‌کنند.

نتیجه این‌که از منظر رهبری، تقویت هم‌زمان این دو بُعد معرفتی و گرایشی معنویت در کارکنان امنیتی، مستقیماً به تحقق امنیت فردی جامع (همه‌جانبه) و پایدار (درازمدت) منجر می‌شود. معنویت، در این دیدگاه، صرفاً امری شخصی نیست، بلکه زیرساختی حیاتی برای ایجاد امنیت درونی و در نتیجه عملکرد مؤثر و مقاوم در نیروهای امنیتی است.

جدول (۲) شاخص‌های معنویت سازمانی امنیت‌ساز

مضمون فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	
معنویت سازمانی امنیت‌ساز	سازمان قانون‌مدار امنیت‌آفرین	رعایت وظیفه، رعایت قانون، طبق قانون عمل کردن، تعدی و تجاوز از قانون، صلابت در مرز قانون (ناامن‌ساز)، عدم تخطی یکسر سوزن از قانون، پایبندی به قانون، عدم تخطی از قانون، تردید نورزیدن در اجرای قانون، عدم قاطعیت (تردید و تزلزل) عامل ناامنی، انضباط پلیس، نظم پلیس، عدم تعدی و تجاوز از قانون، عدم تخلف از مقررات دینی، تبعیض قائل نشدن	۱۳۷۹/۸/۱۸ ۱۳۷۱/۵/۳۱ ۱۳۷۸/۷/۱۷ ۱۳۸۱/۱۲/۷ ۱۳، ۱۳۸۲/۷/۱۲ ۱۳۹۵/۷/ ۱۳۷۹/۱۰/۲ ۱۳۷۹/۱۰/۲ ۱۳۷۹/۱۱/۲۵ ۱۳۸۲/۷/۱۲ ۱۳۸۱/۱۲/۷ ۱۳۷۴/۴/۲۱ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶ ۱۳۹۱/۷/۲۱ ۱۳۹۴/۲/۶
	سازمان عدالت‌محور امنیت‌آفرین	عدالت در برخورد با تخلف کوچک و با تخلف با تکیه پول و قدرت و جاه، دوری از افراط و تفریط، افراط در واگذاری مأموریت به بخش خصوصی، ایستادگی بر قانون و اجرای بدون تبعیض، ارتباط بی‌انضباط با بخش خصوصی، فراموشی	۱۳۸۲/۹/۱۷ ۱۳۹۱/۳/۳ ۱۳۸۹/۷/۲۷ ۱۳۸۳/۳/۲۷ ۱۳۸۴/۲/۱۵ ۱۳۸۳/۱۰/۲۳

	حق طلبی زمینه‌ساز مصیبت فردی و اجتماعی، فراموشی زیباطلبی زمینه‌ساز مصیبت فردی و اجتماعی، کمبود معنویت موجب بی‌عدالتی است	۱۳۸۰/۸/۲۱ ۱۳۸۲/۹/۱۷ ۱۳۹۴/۲/۶
سازمان امین امنیت‌آفرین	فراموشی در امانت‌داری زمینه‌ساز مصیبت فردی و اجتماعی، امین بودن، تأثیرگذار بر اعتماد مردم، امانت و پاک‌دستی برانگیزاننده احساس عزت مردم، اطمینان‌بخش در دل مردم، نیروی بی‌طمع و پاک‌دست و پاک‌دل حفظ‌کننده اعتماد مردم، مأنوس شدن با قرآن برطرف‌کننده خیانت‌های انسان‌ها به یکدیگر، امانت‌دار عرض و مال و جان و محارم و خانه و محل کار مردم	۱۳۷۸/۷/۱۷ ۱۳۷۹/۷/۱۸ ۱۳۷۹/۸/۱۸ ۱۳۷۹/۸/۱۸ ۱۳۸۸/۱/۲۹ ۱۳۹۰/۶/۲۹ ۱۳۹۸/۲/۸ ۱۳۸۲/۹/۱۷ ۱۳۸۲/۹/۱۷
سازمان پاک امنیت‌آفرین	سالم بودن نهاد تأمین امنیت، پاک‌دستی، معنویت مانع از فزون‌طلبی‌ها و آرزها، مانع از جرائم و گناهان، مانع از تخلفات گوناگون. ایمان مانع از تأثیر ترویج بی‌بندوباری، برتری‌ساز در برابر قدرت‌های مادی، قدرت شکست‌دهی، قدرت‌آفرین، عامل مغلوب‌نشدن در برابر ناامن‌سازها، عامل برتری در برابر ناامن‌سازها، فراموشی درستکاری زمینه‌ساز مصیبت فردی و اجتماعی، غرق شدن در مادیگری، عامل ناامنی، رهایی از قیود الهی، عامل ناامنی، طهارت و پاک‌دامنی عامل استحکام در برابر دشمن، وجود فضای اخلاقی مانع و رافع دنیاطلبی‌ها، مانع و رافع	۱۳۷۵/۲/۱۲ ۱۳۹۳/۹/۶ ۱۳۷۵/۲/۱۲ ۱۳۸۲/۹/۱۷ ۱۳۹۰/۶/۲۹ ۱۳۸۷/۷/۱ ۱۳۸۲/۹/۱۷ ۱۳۹۰/۱۱/۱۹ ۱۳۹۳/۹/۶ ۱۳۹۴

	جهالت‌ها، مانع و رافع حرص‌ها، هوای نفس	
سازمان فداکار امنیت‌آفرین	فداکاری فراهم‌کننده کارهای بزرگ، فداکاری، همراه با عقل و تدبیر عامل برتری در برابر ناامن‌سازها، شجاعت و فداکاری عامل استحکام در برابر دشمن، عمل دلیرانه و فداکارانه امنیت‌ساز و آرامش‌بخش، ایثار قدرت شکست‌دهی دارد، فداکاری در محیط انسانیت‌آورنده بهشت صفا، فضای حسن‌ظن عامل آرامش روانی	،۱۳۷۸/۱/۲۳ ۱۳۷۰/۱۱/۳۰ ،۱۳۸۷/۲/۱۲ ۱۳۸۷/۷/۲۸ ۱۳۸۸/۶/۲۹
سازمان مهرورز امنیت‌آفرین	مهرورزی انسان‌ها با یکدیگر عامل آرامش، انصاف انسان‌ها نسبت به یکدیگر آفریننده آرامش، رحم و مروت بین افراد بشر عامل آرامش، وحدت و الفت دل‌ها وسیله سکینه و اطمینان، دل‌را جایگاه عشق به انسان‌ها قرار دادن عامل کم‌شدن گناه، استقامت و حق‌جویی و حق‌پویی، تحقیر شدن عامل تضعیف امنیت، فضای برادری عامل آرامش روانی و اجتماعی، تواضعی بین افراد، مانع لغزش، روح تعاطف	،۱۳۷۶/۹/۵ ،۱۳۸۸/۶/۲۹ ،۱۳۹۳/۱۱/۱۹ ،۱۳۹۳/۲/۱۵ ،۱۳۹۵/۲/۱ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶
سازمان ایمان‌محور	درست‌تصور کردن قیامت زمینه‌ساز انتظام یافتن همه چیز، مسلط کردن باور به قیامت و بر عمل خویش زمینه‌ساز انتظام یافتن کارها، تقویت ایمان دینی، عاملی برای تجاوز نکردن به جان انسان‌ها، از بین برنده بدبینی نسبت به هم از بین برنده ستیزه‌گری نسبت به یکدیگر، نورانی شدن دل‌ها به ایمان	،۱۳۷۰/۱۰/۱۲ ۱۳۷۱/۲/۲۳ ،۱۳۸۸/۷/۱۴ ۱۳۹۱/۷/۲۴ ،۱۳۷۷/۱/۱ ۱۳۹۱/۳/۲۴ ،۱۳۸۴/۶/۸

	<p>عاملی برای تطاول نکردن به زندگی انسان‌ها، مواضع ایمانی ایجادکننده عزت، ارتباط با خدا برطرف کننده مشکلات فردی سازمانی و اجتماعی، عامل پیشرفت، تضمین کننده استقامت در راه، موجد آسیب‌ناپذیری و شکست‌ناپذیری، ایجادکننده قدرت، توکل به خدا برطرف کننده مشکلات فردی سازمانی و اجتماعی، دلگرمی به منبع لایزال قدرت موجد آسیب‌ناپذیری و شکست‌ناپذیری، دل درگرو منبع غیبی موجد آسیب‌ناپذیری و شکست‌ناپذیری</p>	
سازمان اخلاق‌مدار امنیت‌آفرین	<p>وجود پایه‌های اخلاقی مستحکم مانع از تأثیر ترویج بی‌بندوباری، اخلاق موجد سلامت اجتماعی، بی‌اخلاقی موجد ناامنی، منزوی شدن معنویت و اخلاق و فضیلت زمینه‌ساز غلبه یافتن فساد، ارزشمند شدن پول، ارزشمند شدن زور، فقدان معنویت موجب ذلت و ناتوانی،</p>	<p>۱۳۹۰/۶/۲۹ ۱۳۸۸/۴/۲۹ ۱۳۸۶/۵/۲۰ ۱۳۸۰/۸/۲۱ ۱۳۸۳/۳/۲۲ ۱۳۸۸/۴/۲۹ ۱۳۹۴/۲/۶</p>

طبق جدول فوق، با وجود سهم کمتر مضامین پایه (۱۰۸ مورد) و سازمان‌دهنده (۸ مورد) نسبت به سایر ابعاد معنویت سازمانی در این تحقیق، یافته‌ها نقش محوری و کیفیت متمایز معنویت امنیت‌ساز را نشان می‌دهند. یافته‌ها تأکید می‌کنند که این معنویت جدای از معنویت فردی نیست؛ بلکه تحولی اساسی را طی می‌کند؛ یعنی زمانی که معنویت فردی از سطح درون فردی فراتر رفته و به سطح بین فردی ارتقا یابد منجر به ایجاد امنیت سازمانی متناسب می‌شود. این ارتقا و تحول، ماهیت معنویت را تغییر می‌دهد؛ آن را از یک ویژگی شخصی صرف به یک نیروی اجتماعی سازنده و فعال در روابط و تعاملات کاری تبدیل می‌کند. نتیجه نهایی این تحول، ایجاد امنیت سازمانی پایدار و متناسب است.

تجلی معنویت در روابط بین‌فردی، بستری را فراهم می‌آورد که در آن اعتماد عمیق بین کارکنان شکل می‌گیرد، انسجام و همبستگی گروهی افزایش یافته و تعارضات مخرب کاهش می‌یابد. همچنین، این محیط باعث تقویت رفتارهای اخلاقی و مسئولانه نسبت به سازمان و همکاران و ترویج شفافیت و صداقت می‌شود. این عوامل در کنار هم اساس امنیت سازمانی را می‌سازند و عوامل تهدیدزا مانند بی‌اعتمادی، پنهان‌کاری و فساد را کاهش می‌دهند. بنابراین، معنویت سازمانی صرفاً جمع‌جبری معنویت‌های فردی نیست، بلکه محصول تحول کیفی آن‌ها به سطح ارتباطات و هنجارهای جمعی است. سهم کم‌تر مضامین ممکن است نشان‌دهنده تمرکز عمیق‌تر و کیفی‌تر این بعد حیاتی و ضرورت‌گذار موفقیت‌آمیز از سطح فردی به بین‌فردی برای دستیابی به امنیت مطلوب باشد.

جدول (۳) شاخص‌های معنویت اجتماعی امنیت‌ساز

مضمون فراگیر	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون پایه	تاریخ بیانات
معنویت اجتماعی امنیت‌ساز	برخورد مهربانانه و محبت‌آمیز	محبت به مردم، مهربانی کردن به مردم، برادرانی مهربان برای مردم، برخورد مهربانانه با مردم، احساس رأفت و رحمت نسبت به مردم، با عطف رفتار کردن، نگاه عطف‌آمیز به مظلومان، به ضعیفان، به مستضعفان، ارتباط صمیمانه با مردم، در چشم مردم عزیز و محبوب بودن، رفتار کاملاً محترمانه و مهربانانه با آحاد مردم، دوستدار مردم، اخم نکردن و عبوس نبودن، ظاهری خشن و جدی، جایز نبودن زیاده روی در برخورد،	۱۳۷۶/۹/۵، ۱۳۸۶/۲/۲ ۱۳۸۴/۱۲/۲۵ ۱۳۸۴/۹/۳۰ ۱۳۸۲/۷/۱۲، ۱۳۸۳/۷/۱۵ ۱۳۸۱/۱۷/۱۴ ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ ۱۳۷۹/۸/۱۸، ۱۳۷۲/۴/۲۶ ۱۳۸۲/۷/۱۲

	<p>جایز نبودن زیاده روی در خشونت، خشونت بیجا نداشتن، با خشونت و صدای کلفت برخورد کردن، با هیاهو برخورد کردن، با بداخلاقی و بدخلقی رفتار کردن، رفتار با خشونت، نهیب زدن پلیس، تأثیر پلیس در خلیقات مردم، اثرپذیری روحیه راننده‌ها از پلیس، اثرپذیری روحیه عابر پیاده از پلیس، اثرپذیری روحیه کاسب از پلیس، اهل بیان و تفاهم با مردم، حفظ آبروی ملت، حفظ آبروی مجموعه</p>	
<p>مردم‌داری همراه با رأفت و انعطاف</p>	<p>انعطاف در موارد لازم با مردم، بلندنظری در مقابل جان و مال و عرض مردم، همراهی با مردم، بلندنظری با مردم، رفیق و مدارای با مردم، احساس رأفت و دلسوزی نسبت به خودشان، حفظ امنیت از روی دلسوزی نسبت به آحاد مردمی، جانب مردم را داشتن، نیروی بی‌غرض</p>	<p>۱۳۸۳/۱۲/۱۶ ۱۳۷۲/۴/۲۶ ۱۳۸۱/۷/۱۴، ۱۳۷۹/۸/۱۸ ۱۳۸۰/۱۲/۷، ۱۳۸۶/۸/۱۶ ۱۳۷۴/۴/۲۱</p>
<p>اقتدار همراه با محبت با مردم</p>	<p>اقتدار معنوی با ایجاد رابطه صمیمی با مردم، اقتدار نظم همراه با امتانت، اقتدار نظم همراه با ادب و مهربانی، اقتدار معنوی با جلب</p>	<p>۱۳۸۶/۲/۲، ۱۳۸۳/۲/۱۶ ۱۳۸۴/۱۲/۲۵ ۱۳۸۶/۸/۱۶ ۱۳۷۹/۱۰/۲ ۱۳۸۴/۲/۱۵</p>

		<p>اطمینان و محبت، اقتدار معنوی بانفوذ در دل مردم، اقتدار همراه با محبت نسبت به مردم، قدرت نمایی همراه با هوشمندی و عطف، یار مهربان و مقتدر در ذهن مردم، جمع منطق، استدلال، حرف قوی، موضع به حق همراه با ابهت و اقتدار، اقتدار همراه با اخلاق و منش انسانی و مطلوب، هم درشتی هم نرمی، کارساز نبودن اقتدار همراه با خشونت، اقتدار ناشی از عصبانیت، اقتدار ناشی از جهالت، اقتدار ناشی از احساس قدرت نمایی، قدرت نمایی همراه با تندخویی، ناامن ساز بودن اقتدار همراه با ظلم، ابهت بی اعتنا به عواطف و احساسات مردم، گوش شنوای مردم بودن، ادب داشتن پلیس، مؤدب بودن، قاطعیت در اعمال قانون با خوش رویی و مهربانی، احساس مسئولیت، زبانی پاسخگو، بی صداقتی نشان ندادن،</p>	<p>،۱۳۸۳/۱۲/۱۶ ۱۳۹۵/۲/۱۹ ،۱۳۸۱/۱۷/۱۴ ۱۳۸۴/۲/۱۵ ۱۳۹۸/۲/۸، ۱۳۷۹/۸/۱۸</p>
	<p>هیبت و ابهت در برابر مجرم</p>	<p>برخورد قاطع و بی اغماض با ناامنی و بی نظمی و تخلفات</p>	<p>،۱۳۹۲/۱۲/۱۸ ۱۳۷۴/۴/۲۱</p>

	<p>در کنار مهربان بودن با مردم، حفظ امنیت از روی اقتدار، داشتن هیبت و ابهت در برابر مجرم، از موضع قوی حرف زدن، ترس اهل فساد، رشوه و بی‌تقوایی از نهاد امنیت ساز، احساس ناامنی برای متزلزل‌کنندگان امنیت، ریشه‌کن کردن مفاسد در جامعه اسلامی، قاطعیت بدون اغماض با فسادهای بزرگ، با بی‌نظمی و ناامنی</p>	<p>۱۳۷۹/۱۱/۲۵ ۱۳۸۶/۸/۱۶ ۱۳۷۴/۴/۲۱، ۱۳۸۶/۲/۲ ۱۳۷۵/۱۱/۲۵ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶ ۱۳۸۱/۷/۱۴</p>
مقابله عاقلانه و مدبرانه	<p>مقابله عاقلانه و مدبرانه با منکرات، مقابله عاقلانه و مدبرانه با پدیده‌های اجتماعی، داشتن منطق در مقابله</p>	<p>۱۳۸۶/۸/۱۶، ۱۳۷۹/۱۰/۲</p>
برخورد عادلانه و مؤمنانه با شهروندان	<p>ظلم نکردن به افراد فاقد وسیله دفاع از خود، احساس تعرض بی‌خودی، احساس امنیت داشتن از ظلم واقع نشدن در محیط انتظامی، عدم ایجاد رعب و وحشت برای مردم، عدم ایجاد دلخوری برای مردم، عمل غیرموجه، احساس امنیت از حضور نیرو در جامعه، مجرم احساس کند دشمنی با جرم است نه مجرم</p>	<p>۱۳۸۴/۲/۱۳۷۹، ۱۵/۸/۱۸ ۱۳۸۶/۸/۱۶، ۱۳۹۴/۲/۶</p>
اعتمادسازی	<p>احساس امنیت داشتن از</p>	<p>۱۳۹۵/۲/۱۹، ۱۳۹۵/۲/۱۹</p>

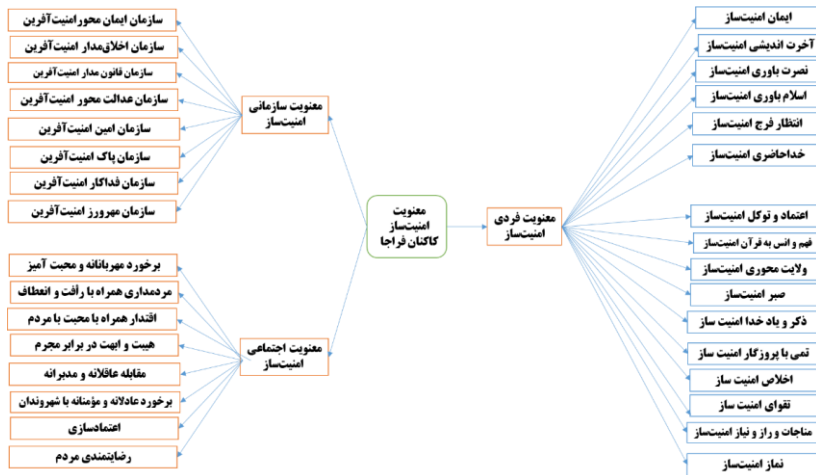
		<p>عدم سوءاستفاده در کلانتری، از عدم نادیده گرفتن حق آن‌ها در کلانتری، از عدم بی‌اعتنایی به شکایت مردم در کلانتری، اعتماد قلبی مردم به تأمین‌کننده امنیت، احساس اعتماد در سایه محبت، مقابله با واردکنندگان رخنه در اعتماد به نهاد امنیت‌ساز، اطمینان قلبی مردم به نهاد امنیت‌ساز، اطمینان در دل مردم، اطمینان مردم از عملکرد نیرو، احساس اطمینان در سایه محبت روحانیت، امید مردم از عملکرد نیرو، ایجاد تصویر صد درصد مثبت در ذهن مردم،</p>	<p>۱۳۷۷/۱۱/۲، ۱۳۸۶/۸/۱۶ ۱۳۷۹/۱۰/، ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ ، ۱۳۸۴/۲/۱۵ ۱۳۹۲/۱۲/۱۸ ۱۳۹۵/۲/۱۹</p>
	<p>رضایتمندی مردم</p>	<p>احساس خشنودی مردم، رضایت و پسند مردم، رضایتمندی از نیرو، حرکتی ناراضی‌کننده از بین برنده آبروی نظام، ناراضی نشدن مراجعین، مراجعین ناراحت برنگردند، آسوده و امن نگه‌داشتن خاطر مردم را با فعالیت خودتان، مراجعین با سوءظن برنگردند، از خود دانستن نیروی انتظامی</p>	<p>۱۳۸۶/۸/۱۶، ۱۳۷۹/۱۰/۲ ۱۳۹۱/۱/۲۷، ۱۳۸۲/۷/۱۲ ۱۳۹۸/۲/۸، ۱۳۹۵/۷/۱۳ ۱۳۷۲/۴/۲۶، ۱۳۹۱/۱/۲۷ ۱۳۹۴/۲/۶، ۱۳۷۴/۴/۲۱</p>

		توسط مردم، خدمتگزارانی صمیمی برای مردم، مراجعین احساس خدمت کنند	
--	--	--	--

یافته‌های پژوهش بر اساس جدول فوق نشان می‌دهد که شاخص معنویت اجتماعی امنیت‌ساز با استخراج ۱۴۵ مضمون پایه و ادغام آن‌ها در ۸ مضمون سازمان‌دهنده پس از شاخص معنویت فردی امنیت‌ساز، سهمی قابل توجه در میان مضامین پایه در ایجاد امنیت دارد. بر اساس این یافته‌ها، معنویت امنیت‌ساز اجتماعی که ریشه در معنویت فردی امنیت‌ساز دارد، یک سازه نیرومند رفتاری-هنجاری را برخوردار است. عملکرد این سازه مبتنی بر دگرگونی کیفی الگوهای تعاملی نیروهای امنیتی با جامعه و محیط عملیاتی است. این معنویت، با تقویت ارزش‌های مشترک (همبستگی، اعتماد، مسئولیت‌پذیری اخلاقی)، رفتارهای حرفه‌ای را به سمت عدالت‌محوری، شفقت و درک عمیق‌تر از نیازهای اجتماعی سوق می‌دهد. این تحول، سرمایه اجتماعی و مشروعیت نهادی نیروها را به طور چشمگیری افزایش می‌دهد.

پیامد این فرآیند، ایجاد ثبات و امنیت اجتماعی پایدار است که در پژوهش حاضر به‌عنوان نتیجه‌ای اجتناب‌ناپذیر و عینی از عملکرد این سازوکار معنوی شناسایی شده است. به عبارت دیگر، معنویت اجتماعی با فعال‌سازی مکانیزم‌های درونی امنیت‌سازی (مانند کاهش تنش، افزایش همکاری داوطلبانه شهروندان و تقویت تاب‌آوری اجتماعی)، زیرساخت نرم‌افزاری ضروری برای تحقق امنیت جامع را فراهم می‌کند.

جدول شبکه مضامین شاخص‌های معنویت امنیت‌ساز بر اساس اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب

نتیجه:

در این بررسی نشان داده شد که معنویت امنیت‌آفرین از نظر مقام معظم رهبری به معنای ارزش‌هایی است که تولید امنیت در سطوح فردی و اجتماعی و سازمانی می‌کنند. شاخص‌های معنویت امنیت‌ساز دارای بسامد زیادی است. بیشترین آن‌ها مربوط به سطح فردی، ۱۶۵ مورد است که بیانگر اهمیت معنویت فردی بر سایر سطوح است. از حیث نظر نیز این سطح از معنویت امنیت‌ساز در اندیشه مقام معظم رهبری نقش زیربنایی نسبت به سایر موارد دارد؛ یعنی فردی که معنویت ژرفی در ابعاد معرفتی و گرایشی دارد. معمولاً احساس امنیت عمیق روحی، روانی، عاطفی، ذهنی، فکری در درون خود دارد و از فشارهای روانی منفی مانند اضطراب، احساس ناامنی، ترس، تشویش و نگرانی‌های مفرط، پوچ‌گرایی، بیهودگی و آشفتگی ذهنی رهایی می‌یابد. چنین فردی توانایی مقابله با چالش‌های زندگی فردی و سازمانی و مقاومت و ایستادگی قوی در برابر تهدیدها و فشارهای مختلف داشته و قادر به مدیریت احساسات خود در شرایط مختلف خواهد بود. نتیجه دیگری که از شاخص‌های معنویت امنیت‌ساز در سطح فردی به دست آمده است، رابطه بین مضمون سازمان‌دهنده معرفتی (ارتباط اعتقادی و ایمانی با خدا) با گرایشی (ارتباط معنوی با خدا و خود) در امنیت‌سازی است. از نظر رهبر معظم انقلاب این‌ها دو منظومه به هم

مرتبط و غیرقابل تفکیک هستند. اثر پایدار آن‌ها بر امنیت فردی و اجتماعی وابسته به تلازم و پیوستگی آن‌ها با هم است.

نتیجه دیگر این پژوهش این است که مقام معظم رهبری علاوه بر توجه ویژه به معنویت فردی امنیت‌آفرین، تأثیرگذاری معنویت در سطح اجتماعی (معنویت اجتماعی امنیت‌ساز) را با اهمیت می‌دانند. از نظر ایشان معنویت اسلامی یکسری شاخص‌هایی دارد که به فرد امنیت روحی، روانی، ایمانی، فکری و ذهنی می‌دهد، همین شاخص‌ها به واسطه می‌توانند آثار امنیت اجتماعی هم داشته باشند. از نظر ایشان علاوه بر این، معنویت اسلامی دارای شاخص‌هایی است که از جنس اجتماعی یا بین فردی است؛ یعنی ناظر بر رابطه فرد با خود یا با خدا نیست؛ بلکه شامل ارتباط بین فردی یا رابطه فرد با دیگران است. این دسته از شاخص‌ها بعد از معنویت فردی امنیت‌ساز، از بسامد بیشتری (۱۴۵ مورد) برخوردار است. ۱۴۵ مضمون معنویت اجتماعی امنیت‌ساز در ۸ مضمون سازمان‌دهنده دسته‌بندی شد که عبارت‌اند از: مردم‌داری همراه با رأفت و انعطاف، اقتدار همراه با محبت در برابر مردم، هیبت و ابهت در برابر مجرم، مقابله عاقلانه و مدبرانه، برخورد عادلانه و مؤمنانه با شهروندان و اعتماد به مردم دلالت بر معنویت امنیت‌ساز اجتماعی دارند. اهمیت این شاخص‌ها برای کارکنان امنیت‌ساز، به این اعتقاد مقام معظم رهبری برمی‌گردد که ماهیت مأموریت‌ها و فعالیت‌های تأمین‌کنندگان امنیت اجتماعی مماس بودن با مردم است. از این رو، معنویت اجتماعی امنیت‌ساز برای کارکنان تأمین امنیت ضرورت غیرقابل اغماضی است.

نتیجه آخر این تحقیق، شاخص‌های معنویت سازمانی امنیت‌ساز در بیانات مقام معظم رهبری است. بسامد این شاخص ۱۰۸ مورد است که از این نظر در رتبه سوم قرار گرفته است. از نظر ایشان افرادی که تشکیل‌دهنده سازمان هستند، اگر رابطه معنوی و معرفتی و ایمان با خدا داشته باشند، تأمین‌کننده و ضمانت‌بخش رفتارهای سازمانی کارکنان خواهد بود. با وجود این، معنویت سازمانی در ادبیات اسلامی، دارای شاخص‌هایی است که رهبر معظم انقلاب به آن‌ها اشاره کرده و وجود آن‌ها را در شکل‌دهی یک سازمان قانون‌مدار، عدالت‌محور، امین، پاک، فداکار، مهرورز، ایمان‌محور و اخلاق‌مدار امنیت‌آفرین

تعیین‌کننده می‌داند.

یافته‌های این پژوهش تا حدودی با تحقیقاتی «کئونینگ، آل» (۲۰۱۲) در زمینه معنویت و امنیت فردی نتیجه‌گرفت معنویت می‌تواند به کاهش اضطراب و استرس کمک کند و امنیت روانی فرد را افزایش دهد، همخوانی دارد. با تحقیقات «فرای ات. آل» (۲۰۱۷) نیز در مطالعات معنویت و سازمان تأکید کرد که رهبری معنوی و ارزش‌های اخلاقی می‌تواند به ایجاد اعتماد و ثبات در سازمان کمک کنند، انطباق دارد. همچنین با تحقیقات «نوریس و اینگلارت» (۲۰۱۱) که در خصوص معنویت و امنیت اجتماعی مطالعه کردند مورد تأیید قرار می‌گیرد این دو محقق نشان داده‌اند که معنویت و ارزش‌های اخلاقی می‌تواند به ایجاد انسجام و اعتماد عمومی در جامعه کمک کنند؛ بنابراین، این پژوهش نه تنها تأییدی بر یافته‌های پیشین است، بلکه به درک عمیق‌تری از نقش معنویت در ایجاد امنیت دست یافته است.

منابع

- ایمانی خوشخو، محمدرسول (۱۳۹۸). تبیین راهبرد اقتدار مهربانانه در تعامل ارتباطی پلیس و جامعه، پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا،
- پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری. دسترسی در: <https://farsi.khamenei.ir>.
- تمیمی آمدی، عبدالواحدبن محمد (۱۳۹۱). غرر الحکم: کلمات قصار امیرالمؤمنین (ع) ج ۴، ترجمه محمدعلی انصاری، قم، امام عصر
- جعفری شورگل، سکینه (۱۳۹۶). تأملی بر معنویت محیط‌کاری از منظر رویکرد اسلامی و غربی: کاربرد در رفتار سازمانی، دو فصلنامه اسلام و مدیریت، س ۶، ش ۱۱، بهار و تابستان.
- جهان‌بزرگی، احمد (۱۳۸۸). امنیت در نظام سیاسی اسلام؛ اصول و مؤلفه‌ها، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۳). لغتنامه دهخدا، ج ۱۳، مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران. تهران.
- درویشی، فرهاد (۱۳۹۰). ابعاد امنیت در اندیشه و آراء امام خمینی (ره)، چاپ شده در کتاب امام خمینی (ره) و بنیان‌های نظری امنیت در جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده مطالعات

راهبردی

راغب اصفهانی، حسین بن محمد (۱۴۱۲ ق). المفردات فی غریب القرآن ج ۱، داود صفوان عدنان، بیروت، دار الشامیه.

رمضانی، صدیقه (۱۳۹۹). معنویت بی سامان: تأملی جامعه‌شناختی بر معنویت‌گرایی جدید و چرایی گرایش آن در ایران، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی.

طباطبایی، محمدحسین (۱۳۷۴). ترجمه تفسیر المیزان، ج ۴، دفتر انتشارات اسلامی، قم. عشایر، طاها و همکاران (۱۴۰۳) مطالعه تأثیر میزان دین‌داری بر احساس امنیت اجتماعی: فراتحلیل پژوهش‌ها بازه زمانی ۱۳۸۷ الی ۱۴۰۰، مجلس و راهبرد، س ۳۱، ش ۱۱۸، تیر. غرایق زندگی، داود (۱۳۸۹). مفهوم امنیت ایمانی در قرآن کریم، فصلنامه مطالعات راهبردی، س ۱۳، ش ۵۰، زمستان.

فراهیدی، خلیل بن احمد (۱۴۰۹). کتاب العین ج ۸. تحقیق مهدی مخزومی و ابراهیم سامرائی، قم، دارالهجرة.

فیومی، احمد بن محمد (۱۴۱۴). مصباح المنیر ج ۲، قم، دارالهجرة

قرشی، علی‌اکبر (۱۳۵۲). قاموس قرآن، تهران، دار الکتب السلامیه،

لک زایی، نجف (۱۳۹۳). امنیت متعالیه، سیاست متعالیه، ش ۵، تابستان.

موسوی خمینی، روح‌الله (۱۳۸۸). صحیفه امام، ج ۱۱، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران.

معصوم‌بیگی، مهدی (۱۳۹۹) «کلانتری‌ها و دغدغه جلب رضایت مردم»، دسترسی در:

<https://www.irna.ir/news/83918506>

محمدی، مزگان و قنبری، مهر رضا (۱۴۰۰). «تبیین ابعاد و شاخص‌های معنویت اسلامی برای

دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی»، فصلنامه پرستار و پزشک در رزم، س ۹، زمستان.

کمیجانی، داوود (۱۴۰۲) نقش و کارکردهای معنویت در مدیریت بحران‌های فردی و اجتماعی،

فصلنامه علوم حیاتی و عرصه‌های نوپدید، س ۱، ش ۱، شهریور.

نادری رودباری، محمد و همکاران (۱۴۰۰). آثار تعالی معنوی کارکنان نیروی انتظامی بر جامعه

اسلامی، فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی، س ۱۷، ش ۵۶، بهار

نوبری، علیرضا (۱۳۹۶) معنویت قدسی از نگاه قرآن با رویکرد تحلیل سازمانی، قم، معارف.

Jennifer Attride-Stirling(2001) Thematic networks: an analytic tool for qualitative research",

Qualitative Research, December 1.

Kutcher, E. J. Bragger, J. D. Rodriguez-Srednicki, O. & Masco, J. L. (2010). The role of religiosity in stress, job attitudes, and organizational citizenship behavior. *Journal of Business Ethics*, 95, 319–337

Geh, Z. Y. E. (2009). A study of the effects of mediators between spirituality at work and organizational citizenship behaviors. Master's dissertation, Singapore management University. retrieved from: http://ink.library.smu.edu.sg/etd_coll/2

Milliman, J. Czaplewski, A. J. & Ferguson, J. (2003). Workplace spirituality and employee work attitudes. *Journal of Organizational Change Management*, 16(4), 426-447.

Tepper, B. J. (2003). Organizational citizenship behavior and the spiritual employee. In R. A. Giacalone & C. L. Jurkiewicz (Eds.), *Handbook of workplace spirituality and organizational performance* (pp. 181–190). Armonk, NY: M. E. Sharpe.

Koenig, H. G. King, D. E. & Carson, V. B. (2012). *Handbook of Religion and Health*. Oxford University Press.

Fry, L. W. et al. (2017). "Spiritual Leadership and Organizational Performance." *The Leadership Quarterly*, 28(5), 708-720.

Norris, P. & Inglehart, R. (2011). *Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide*. Cambridge University Press.